

Vergaderjaar 2016–2017

33 997

Vliegcramp MH17

Nr. 89

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 21 december 2016

Zoals toegezegd in het plenair debat van 26 oktober 2016 over de stand van zaken MH17 (Handelingen II 2016/17, nr. 14, item 8), informeer ik uw Kamer hierbij over de voortgang van de uitvoering van de motie-Omtzigt (Kamerstuk 33 997, nr. 73) die toeziet op archivering en indexering van de beschikbare MH17 bescheiden. Daarbij ga ik in op de voortgang van het project «Blijvend in ons geheugen: nationale crisis MH17», de manier waarop de Erfgoedinspectie toezicht houdt tijdens en na afloop van het project, de selectiecriteria voor wat er bewaard dient te worden en de vindplaats van de selectielijsten.

Context en aanleiding van het project

Het neerhalen van vlucht MH17 heeft de gehele Nederlandse samenleving geraakt. Alle beschikbare informatie dient te worden veiliggesteld, zodat onderzoek en reconstructie van de gebeurtenissen en van de reactie van de Nederlandse samenleving daarop kan plaatsvinden en huidige en toekomstige generaties antwoorden kunnen vinden op hun vragen. Daarom zijn door de betrokken archiefvormers de nodige maatregelen genomen om de beschikbare informatie veilig te stellen. Vooropgesteld is de overheid reeds gehouden relevante informatie te archiveren. De motie-Omtzigt heeft geleid tot de coördinatie van deze activiteiten en een projectmatige uitvoering hiervan binnen de centrale overheid. Dit draagt bij aan eenduidige aanpak.

Governance en voortgang van het project

In de lijn met de motie-Omtzigt heeft het overleg van secretarissen-generaal (SGO) de Nationaal Coördinator Terrorismedebestrijding en Veiligheid (NCTV) de opdracht gegeven om het traject Rijks-breed te coördineren. De NCTV heeft daartoe een project opgezet en een project-leider benoemd. De Algemene Rijksarchivaris ondersteunt het project met kennis en kunde. In het voorjaar is het overleg over archivering tussen de betrokken archiefvormers gestart.

De volgende stappen zijn gezet:

- De organisatiestructuur van het project is ingericht;
- Er zijn vanuit het project gesprekken gevoerd met de betrokken archiefvormers over de aanpak van het project en er hebben bijeenkomsten met de betrokken departementen en overheidsdiensten plaatsgevonden over de selectie, gewenste indexering en de eenduidige aanpak om de beschikbare informatie blijvend en duurzaam toegankelijk te bewaren.
- Er is een projectplan «Blijvend in ons geheugen: nationale crisis MH17» opgesteld waarin o.a. het projectdoel, de rollen en verantwoordelijkheden en de projectresultaten zijn uitgewerkt.
- Het doel is om oktober 2017 de werkwijze te implementeren en alle beschikbare relevante informatie rondom het neerhalen van vlucht MH17 door de betrokken organisaties in kaart te hebben gebracht. Dit betekent concreet dat de beschikbare informatie geïdentificeerd, geïndexeerd en duurzaam toegankelijk¹ is gemaakt. Het projectplan treft u aan als bijlage bij deze brief²;
- Er is overeenstemming over de eenduidige aanpak om de beschikbare informatie blijvend en duurzaam toegankelijk te bewaren. Het projectplan is met de betrokken archiefvormers besproken en zal conform plan worden uitgevoerd.

De motie-Omtzigt verzoekt de regering een apart archief op te zetten, alsmede te komen tot een index van het MH17-materiaal. Het project heeft niet ten doel een apart MH17-archief bij het Nationaal Archief in te richten. De betrokken departementen en onderliggende archiefvormers hebben een eigen archief, daarnaast wordt er aan het MH17-dossier nog actief gewerkt. Zij zijn daarmee zorgdrager in de zin van de Archiefwet en daarom verantwoordelijk voor het in goede, geordende en toegankelijke staat houden van deze informatie onder hun eigen zorgplicht. Met in achtneming van de Archiefwet blijft dit onverkort van kracht.

Door het hanteren van een eenduidige methodiek voor het blijvend bewaren van deze beschikbare informatie binnen de centrale overheid, worden binnen het project afspraken gemaakt over het traceren van informatie, het duurzaam bewaren en het opstellen van één integraal overzicht, beschikbaar bij het Nationaal Archief. Dit komt overeen met de bij motie verzochte index. De op te leveren projectresultaten scheppen tevens de voorwaarden voor de betrokken archiefvormers en het Nationaal Archief om aansluitend op dit project concrete afspraken te maken over de eerst mogelijke termijn van overbrenging en de mogelijke beperkingen op de openbaarheid.

Betrokkenheid Erfgoedinspectie

Tijdens het plenair debat is specifiek gevraagd naar een toelichting op de betrokkenheid van de Erfgoedinspectie bij de uitvoering van de Motie-Omtzigt.

De Erfgoedinspectie houdt toezicht op het realiseren van het doel van het project; namelijk het door de betrokken organisaties blijvend en duurzaam toegankelijk bewaren van de beschikbare informatie rond het neerhalen van de vlucht MH17. De Erfgoedinspectie voert daartoe inspecties uit op de naleving van de Archiefwet door de verantwoordelijke overheidsorganisaties bij vorming en het beheer van het MH17 archief. Dit doet zij, op grond van de Archiefwet 1995, als toezichthouder op de overheidsinformatie van de centrale overheid. De Erfgoedinspectie heeft inmiddels een

¹ Informatie is in de toekomst vindbaar, beschikbaar, interpreteerbaar authentiek en volledig.

² Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

handhaafbaarheidstoets uitgevoerd op het concept-projectplan. Het projectplan is daarop aangepast.

Selectiecriteria en selectielijsten

Het verzoek van uw Kamer was om inzicht te verkrijgen in de selectiecriteria voor wat er bewaard wordt. De wet verplicht archiefvormers om een selectielijst op te stellen. De vastgestelde selectielijsten kunnen worden geraadpleegd via de website van het Nationaal Archief (<http://www.nationaalarchief.nl/waardering-selectie/selectielijsten>). De besluiten tot vaststelling van selectielijsten worden gepubliceerd in de Staatscourant. In een selectielijst staat welke informatie voor blijvende bewaring in aanmerking komt en welke informatie op termijn vernietigd wordt.³ Het Nationaal Archief hanteert sinds 2010 bij het opstellen van selectielijsten de volgende selectiedoelstelling:

Waardering, selectie en acquisitie van archieven heeft tot doel het bijeenbrengen en veiligstellen van bronnen die het voor individuen, organisaties en maatschappelijke groeperingen mogelijk maken hun geschiedenis te ontdekken en het verleden van staat en samenleving (en hun interactie) te reconstrueren. Daartoe dienen die archieven of onderdelen van archieven veilig gesteld te worden die:

- a. representatief zijn voor hetgeen in de samenleving is vastgelegd;*
- b. representatief zijn voor de activiteiten van de leden (personen en organisaties) van een samenleving;*
- c. door waarnemers als belangrijk, bijzonder of uniek worden beschouwd omdat ze de belangrijke, bijzondere en unieke maatschappelijke ontwikkelingen, activiteiten, personen en organisaties in een bepaalde periode weerspiegelen.⁴*

Processen, die het overheidshandelen reconstrueren, worden in selectielijsten standaard aangemerkt als te bewaren informatie. Via de bestaande selectie-methodiek wordt zo al een groot deel van de MH17-informatie behouden voor onbeperkte tijd. Met het aanmerken van deze nationale crisis als hotspot⁵ zijn bijzondere condities gaan gelden. Dit betekent dat informatie, die in eerste instantie ter vernietiging stond aangemerkt, wordt uitgezonderd van vernietiging. Dit is conform artikel 5, lid 1 sub e van het Archiefbesluit en selectiedoelstelling onder c. Het betekent dat de archiefvormer alle relevante informatie, ongeacht de vorm, zoals bijvoorbeeld e-mails, registraties, logboeken, memo's, met betrekking tot het dossier MH17 blijvend bewaart en de informatie in principe uiterlijk na twintig jaar overbrengt naar het Nationaal Archief.

Voor het zomerreces 2017 zal uw Kamer wederom geïnformeerd worden over de voortgang van het project.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur

³ Archiefwet, art. 5; Archiefbesluit, art 5

⁴ Zoals door de Staatssecretaris van OCW in 2010 in een brief aan de Tweede Kamer is geformuleerd (Kamerstuk 29 362, nr. 186).

⁵ Een hotspot is een gebeurtenis of kwestie die zorgt voor een opvallende of intensieve interactie tussen overheid en burgers en/of burgers onderling (Nationaal Archief, 2015).